

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' אויף אידיש

פנשיאות טורנו ורבונו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

צו - הגדול
י ניסן תשפ"ז

ד' צייטן לויט אופן ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדה"ג 6:19
מוצ"ש"ק 7:33
ר"ת 8:13

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סווק"ש א' 8:53 | סו"ת א' 10:10
סווק"ש ב' 9:36 | סו"ת ב' 10:38

די צייטן לויט די זומער זייגער

גליח מס:

קע"ט
שנה"ד

טיב

המערכת

לשון זרוז

חסידים דערציילן איבער הרה"ק דער 'אמרי חיים' זיע"א פון וויזניץ, אז ווען עס האבן זיך אנגעהויבן ביי אים אין הויז די צוגרייטונגען צום הייליגן יום טוב פסח, מיטן רוקן די מעבל און מיט גיסן אסאך וואסער, פלעגט ער אנהייבן צו טאנצן און ער פלעגט זאגן 'דאס איז א סימן אז עס גייט שוין אנקומען דעם גרויסן טאג, אָפּר הוא לא יום ולא לילה'.. ווייל דאס איז טאקע דעם ריכטיגן צוגאנג וויאזוי גדולי ישראל האבן זיך באצויגן צו די 'באלאגאן' וואס האט געהערשט אין זייערע הייזער אין די טעג פון ערב פסח, און נישט חס וחלילה מיט זיך בייזערן און אוודאי נישט מיט שרייען, אזוי ווי וועלכע שטרויכלעך זיך מיט זייערע ליפן און פונעם גרויסן לחץ הייבן זיי אן צו ווערן אין כעס און זיי שרייען און שרייען, ביז זייער כעס גייט ארויף ער לב השמים, און אפילו אויב עס איז טאקע נישטא קיין חמץ אין זייער הויז, אבער דער שאור שבעסה, די זויערקייט אין הארץ, דאס איז ליידער יא דא, און דעריבער איז יצא שָכְרוּ בְּהַפְסְרוּ.

אין אנהייב פון די וואכעדיגע פרשה, פֶּרַשַׁת צו, זאגט דער הייליגער רש"י 'אין צו אָלָא לשון זרוז מיד ולדורות', און פון די אנדערע זייט ביי אנהייב פרשת ויקרא זאגט רש"י 'לשון חבה, לשון שְׂמֵלָכִי הַשֶּׁרֶת מִשְׁתַּמְשִׁים בו', זעען מיר דא אז עס איז דא צוויי סארטן לשונות, איינס איז א לשון פון 'זירוז' און איינס איז א לשון פון 'חיבה', און וואס איז דער אונטערשייד צווישן זיי? נאר, פון די ווערטער פון רש"י קענען מיר דאס פארשטיין, ווייל אין די פרשה פון די וואך ווערט ערקלערט אז עס שטייט דא א לשון פון זירוז וויבאלד עס רעדט זיך פון א קרבן תמיד וואס איז א קרבן עולה, און די כהנים האבן נישט קיין שום הנאה אין דעם, און דעריבער דארף מען זיי צואיילן אז זיי זאלן זיך נישט נאכלאזן נאר זיי זאלן טון זייער ארבעט בשלימות, אבער פון די אנדערע זייט אין פרשת ויקרא, ווען דער אויבערשטער וויל אויסלערנען משה רבינו א פרשה אין די תורה, שטייט פריער א קריאה של חיבה, מיטן לשון וואס די מלאכי השרת באניצן זיך מיט דעם, ווייל ווען מען זיך אבער יעצט באניצן לשון חבה, באניצן מיט א לשון חיבה.

יעצט ווען מיר שטייען עטליכע טעג פארן הייליגן יום טוב פסח, און יעדער איינער וויל אז ביי אים אינדערהיים זאל דער יום טוב אריינקומען מיט א גוטע און אנגענעמע אטמאספער, איז אפילו אויב אין די יעצטיגע טעג האט מען זיך באניצט מיטן לשון 'זירוז', כדי צו צואיילן די שטוב מענטשן זיך צו גרייטן צו פסח, זאל מען זיך אבער יעצט באניצן בלויז מיטן לשון חיבה, איבערהויפט א חודש ניסן איז דאך דער חודש וואס ישועות בו מקיפות, און עס איז באוואוסט אז די כעס און הקפדות זענען גורם פארן מענטש אז ער זאל דערלייגן די פרנסה, איז אויב איינער ווערט אין כעס אדער ער איז גורם כעס ביי אים אינדערהיים, דערלייגט ער די גרויסע ישועות, און פון די אנדערע זייט, ווער עס האלט זיך צוריק פון כעס און הקפדה ועט בוודאי זוכה זיין צו ממשיך זיין אויף זיך און אויף זיין הויזגעזינד די ישועות וואס רינגלען ארום דעם מענטש, און אזא מענטש וועט זיך קענען שטעלן אינעם הייליגן סדר נאכט און ענטפאנגען די מלאכי השרת, וויבאלד מען באניצט זיך ביי אים אינדערהיים מיטן לשון וואס די מלאכי השרת באניצן זיך מיט דעם.

(עפ"י טיב התורה - ויקרא, און טיב המועדים - פסח)

טיב

הפרשה

להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל

די חשיבות פון הכנעה פאר תלמידי חכמים

די פרשה פון צו ענדיגט זיך מיט דער פסוק 'וַיַּעַשׂ אֶהְרֹן וּבָנָיו אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּיַד מֹשֶׁה'. די תוה"ק לויבט אויס אהרן הכהן און זיינע קינדער אז זיי האבן מקיים געווען אלעס וואס משה רבינו האט זיי געהייסן בשם ה'.

אין די פרשה פריער רעדט די תוה"ק ארום פון דער מעמד וואו מען האט געזאלבט די בני אהרן און ווי אזוי זיי האבן זייערע עבודה פאר די כהנים.

רש"י אויפ'ן ארט געבט צו פארשטיין וואס די תוה"ק וויל באטאנען מיט דער פסוק און זאגט אז דער פסוק קומט אויסדרוקן איר שעצונג פאר די בני אהרן אז זיי האבן נישט משנה געווען קיין שום זאך פון וואס משה רבינו האט זיי געהייסן, און ווי עס איז דער לשון פון רש"י: "להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל".

ווען מען איז זיך מתבונן אין די ווערטער פון רש"י, ווערט נתעורר א וואונדער. די תוה"ק לויבט אויס אהרן הכהן און זיינע קינדער אז זיי האבן נישט געענדערט קיין שום זאך פון וואס מען האט זיי געהייסן. די שאלה וואס שטעלט זיך איז 'פארוואס' זאל מען האבן א הוה אמינא אז זיי וואלטן יא געטוישט פון וואס משה רבינו האט זיי געהייסן.

מען רעדט דאך דא פון די סאמע גרעסטע צדיקים פון כלל ישראל. עס איז דאך געווען דער 'דור דיעה', דער דור וואס האט זוכה געווען צו אזעלכע גרויסע גילויים ווי קריעת ים סוף, מתן תורה, פארוואס זאל איך טראכטן אז זיי וואלטן נישט געפאלגט וואס משה רבינו האט זיי געהייסן?

נאר, בדרך אפשר, קען מען זאגן אז אין די ווערטער באהאלט זיך א גרעסערע און א טיפערע נקודה. די תוה"ק קומט אונז לערנען אז 'אויך' אזעלכע גרויסע מענטשן ווי אהרן הכהן און זיינע קינדער האבן געהאט א פולשטענדיגע ביטול פאר משה רבינו.

ווען עס קומט צו ביטול פאר א צווייטן קען עס אויסזען ווי פאר פשוט'ע מענטשן איז שווערער זיך מבטל צו זיין פאר א צווייטן, אבער די אמת איז פארקערט. אינדערציט וואס דער פשוט'ער מענטש טראכט צו זיך אז זיין השגה איז ארעם און שוואך און אז זיין הבנה איז זייער קנאפ און ער גלייבט אז דער תלמיד חכם, דער צדיק, איז דער בעל מדריגה און דער בעל השגה.

דער בעל השגה איז דאך אויך משיג געוויסע זאכן אין עבודת ה'. ער איז אויך א בקי און א מבין אין די טיפע ענינים מיט וואס די מצוה איז ארומגענומען און עס קען זיך אים אויך אויסדוכטן אז ער ווייסט און ער פארשטייט וואס איז דער רצון ה', אבער דאך איז ער זיך מבטל - דאס איז שוין א מדריגה.

די בחינה האט מען געזען אין אלע דורות. מען האט געזען אז ביי צדיקים איז געווען פארשידענארטיגע סארט מהלכים אין עבודת ה', און אינדערציט וואס איינער האט זיך געפירט אזוי האבן אנדערע געקענט זאגן אויף אנדערע אז זיי זענען זיך טועה.

מען קען הערן שמועס'ן און דרשות

פון מודנו ורבונו שליט"א - אין א עקסטערע נומער
אידיש: 073-2951321 לשה"ק: 073-2951320

טיב
הודעות

ירושלם תלמידי ישיבת בני עקיבא | פון י. ב. ב. ב. ב.

אזי מפרש דער הייליגער תפארת שלמה (מועדים לשבת הגדול, יומא דהילולא ער"ח ניסן), וזה לשון קדשו: "לרמוז, ש'יכין את עצמו קדם פסח, לקדש ולטהר את עצמו, להיות כלי מְכַשֵּׁר, ש'יבא לתוכו המצה' ב'מקום קדש'. - וְאִזּוּ ב'חֶצֶר אֵהָל מוֹעֵד יֵאָכְלוּהוּ', ש'יהיה המקום שהוא עתה פה כמו חצר אהל מועד. וְהוּא שְׂבֻתוֹ ב'תְּרֵגוֹם יוֹתֵן ב'פְּרֶשֶׁת יִתְרוֹ, ב'פְּסוּק (שמות יט, ד) 'וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשִׂימֵי', כִּי בִשְׁעַת עֲשִׂית הַקָּרְבָן פֶּסַח בְּמִצְרַיִם הָיָה הָעֲמֹד עָנָן נוֹשָׂא אֹתְכֶם אֶל הַר הַבְּיָת, לְעֲשׂוֹת שָׁם הַקָּרְבָן פֶּסַח, וְאַחַר כֵּן הָיָה מְחֻזְרָם לְמִצְרַיִם, וּמִשָּׁם יָצְאוּ לְמַחֲרָת הַפֶּסַח. כְּמוֹ כֵן עַתָּה, בְּאֵבֶלֶת מִצְהָ בְּכֹנֶה נְכוֹנָה, בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה, נִתְקַפֵּל בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תַּחְתּוּי, וּמְקוֹמוֹ קִדְשׁ בְּבַחֲיִנַת חֶצֶר אֵהָל מוֹעֵד וכו'".

מצות תאכל במקום קדוש

"מצות תאכל במקום קדש, בחצר אהל מועד יאכלוהו" ט

פארן גלח איבערצורעדן די גוים, אז זיי זאלן בשום אופן נישט מסכים זיין אפצוקויפן די חמץ פונעם אידישן פארבריקאנט אזוי ווי יעדע יאר, און דער גלח האט זיי צוגעזאגט אסאך געלט דערפאר. און ווירקליך ווען רבי רפאל האט געזוכט א גוי אים צו פארקויפן דעם פארבריק, האט ער נישט געטראפן קיין שום גוי וואס זאל צושטימען אפצוקויפן די חמץ.

דעריבער, ווען עס איז אנגעקומען דער טוף זמן שריפת חמץ אום ערב פסח, און עס איז נאכנישט געלונגען פאר רבי רפאל צו טרעפן א גוי'אישן קונה, האט ער זיך אוועקגעשטעלט מיט גרויסן התלהבות ביים טיר פונעם ריווינג פארבריק, און מיט א הויכן קול האט ער אויסגערופן: **"הפקר! הפקר! אלעס איז הפקר!"** - אזוי האט ער אויסגערופן דריי מאל, אין פארנט פון אלע מענטשן פון שטעטל, אידן און גוים צוגלייך.

דער יום טוב פסח פלעגט רבי רפאל פיערן אין די נאנטע שטאט "פלאצק", ביי זיין גרויסן רבי'ן, און ווען ער איז צוריקגעקומען נאך יו"ט צו זיין דערפל איז ער געווען זיכער אז די גוים האבן נישט איבערגעלאזט אפילו איין טראג... אזוי גייענדיג אויפן וועג צום פארבריק צו זען וואס איז דער מצב דערפון, האט ער באגעגנט איינעם פון די גוים פון שטעטל, און אים געפרעגט מיט א שמייכל: נו, וויאזוי איז געווען די בראנען? איר האט אוודאי געהאט א גאנצע וואך אסאך משקה כיד המלך!

ווי שטארק האט ער זיך געוואונדערט צו זען ווי דער גוי מאכט א ווערן פנים, און דעריצייטל אז מען האט נישט געקענט טרינקען אפילו איין טראג פון די געשמאקע בראנען! ווייל גלייך נאכדעם וואס ער איז אוועקגעפארן אום ערב פסח און איז אוועקגעגאנגען פון זיין הויז, זענען געקומען צוויי גרויסע און שרעקעדיגע הינט צום הויף פונעם פארבריק, און האבן שטארק אכטונג געגעבן ביים טיר. ווי נאר איינער האט פראבירט זיך צו דערנענטערן צום געביידע, האבן זיי גלייך ארויפגעטאנצט אויף אים און אים שטארק צוביסן איבער זיין גאנצן קערפער... א גרויס שרעק איז געפאלן אויף אלע גוים פונעם געגנט, און וואס מען האט נאר פראבירט צו טון כדי זיי צו פארטרייבן, האט נישט געהאלפן...

לאמיר זען וואס עס טוט זיך דארט, האט רבי רפאל געזאגט, און איז רואיג צוגעגאנגען צום גרויסן פארבריק. ווי נאר ער איז אנגעקומען נאנט צום אריינגאנג, און די צוויי ריווע הינט האבן אים באמערקט, האבן זיי אים גוט אנגעקוקט, און נאכדעם האבן זיי אראפגעבויגן זייער קאפ, און געשאקלט עטליכע מאל מיטן קאפ ווי וועלנדיג זאגן מיט ליבשאפט אז זיי האבן ערליך אויסגעפירט זייער ארבעט... גלייך דערנאך האבן זיי זיך אויסגעדרייט, און מיט שנעלע טריט זענען זיי צוריקגעגאנגען צום גרויסן וואלד, און דארט פארשוואונדן געווארן. - רבי רפאל איז גלייך אריינגעגאנגען אינעם פארבריק און האט נאכאמאל זוכה געווען אין דעם, זענענדיג ווי אלעס איז דארט געבליבן בשלמות, און ער האט נארנישט שאדן געהאט. אבער פונדעסטווען איז ער נאך אלץ נישט געווען רואיג, מורא אבהנדיג טאמער עס אסור פאר אים צו געניסן פונעם חמץ שעבר עליו הפסח, וויבאלד די חמץ איז געווען די גאנצע צייט אונטער א שטארקע שמירה... און ער איז געפארן צו זיין רבי'ן, הגה"ק רבי לייבוש חריף,

דער מרא דאתרא פון פלאצק והגלילות, אראפצולייגן פאר אים זיינע ספיקות.

האט אים רבי לייבוש גע'פסק'נט, אז מצד ההלכה איז נישטא דא קיין שום ספק אז אלעס איז פֿשר וְיִשָּׁר, ווייל דו האסט דאך מפיקר געווען דיין גאנצע חמץ כהלכה, און יעצט איז נישטא קיין 'חובת ביעור' וויבאלד עס איז נישטא קיין 'חמץ בעין' נאר 'בליעות'. נאר מן השמים האט מען געמאכט א נס דורך די הינט, וועלכע האבן נאר אפגעהיטן עפעס וואס איז הפקר... און יעצט האסטו רשות זוכה צו זיין 'מן ההפקר' פונקט ווי אן אסודערה, און עס איז נישטא קיין שום פלאץ פאר פקוק.

טראצדעם, האט רבי רפאל נאך אלץ חושש געווען, טאמער די גוים וועלן זאגן אז ער האט דארט געברענגט די הינט, און זיי וועלן רעדן שלעכטס אויף השי"ת און אויף זיין תורה און אויף זיין אידישן פאלק, און עס וועט ארויסקומען דערפון א חילול השם, דעריבער האט ער באשלאסן אויסצוגיסן אלע פעסער בראנען פון פארא פסח!

מיט גרויס צער איז זיין ווייב געגאנגען צו זייער רבי, הגאון רבי לייבוש, און האט זיך באקלאגט דערויף וואס מיט זיינע אייגענע הענט האט ער מאַבד געווען כמעט זיין גאנצע פארמעגן, און טראצדעם וואס דער רבי האט מתיר געווען צו נוצן די בראנען לכתחלה. זי האט אנגעוויבן צו וויינען אויפן קול אז זי האט געזאגט: צו אונזער באדייערן האבן מיר נישט זוכה געווען צו האבן קינדער, און דאס גאנצע הנאה אין לעבן איז געווען מיטן טיילן צדקה פאר עניי ישראֵל, און יעצט איז דאס אונז שוין אויך נישט געבליבן!!

האט דער רבי איר געזאגט, אז אין זכות פונעם געוואלדיגן מסירות נפש וואס מען האט אויסגעגאסן די גאנצע בראנען צוליב א ספק חילול השם, איז ער זיי מבטיח א בן זכר, וואס וועט מאכן א געוואלדיגער 'קידוש השם' אויף דער וועלט, און ער וועט באלייכטן דער גאנצער וועלט מיט זיין תורה און זיין צידקות. און ווירקליך אין א יאר ארום איז זיי געבוירן געווארן זייער איינציגן זון, דאס איז הגה"ק רבי אברהם מטשעכנוב זצוק"ל.

דאס עצבות פון נאכן עובר זיין אויף חמץ בפסח - וואס האט געמאכט אריינפאלן אין שאול תחתית רח"ל!

איינער פון די תלמידים אינעם גרויסן ישיבה פון הגאון המפורסם רבי יחזקאל לאנדא זצ"ל, דער רב פון פראג, און בעל "נודע ביהודה", האט געפעלט א לאנגע צייט אזוי לאנג, האט ארויפגעברענגט גרויס זארג אינעם הארץ פונעם ראש ישיבה, און ער האט געבעטן פון צוויי פון זיינע תלמידים אז זיי זאלן ארויסגיין און זען וואס עס טוט זיך מיט דעם בחור, און וויאזוי ער פילט זיך.

ווען די צוויי תלמידים זענען צוריקגעקומען, האבן זיי געברענגט מיט זיך גאר א שווערע און שרעקליכע בשורה, וויבאלד זיי האבן אויסגעפינען אז יענער תלמיד, וועלכער איז געווען א גרויסער עילוי און איז געווען זייער נאנט צום רבי'ן, איז ליידער 'נחמץ' געווארן, ארויסגייענדיג לתרבות רעה, און האט זיך געשמד'ט רחמנא ליצלן. ער האט זיך אנגעשלאסן אין א חבורה פון 'יונגע גלחים', וואס זענען אריינגעגאנגען אונטערן שוץ פונעם קיבוץ, און עס איז געווען אוממעגליך צו שאפן מיט אים פארבינדונג, וויבאלד ער איז געווען פארשלאסן אין א פארהוילענעם מאנאסטיר [מנזר], וואס איז געווען געאייגנט צו אויסלערנען די יונגע מענטשן צו קענען דינען אלץ גלחים אין די שטעטלעך.

דער נודע ביהודה איז פול געווארן מיט צער און טרויער אויף זיין באליבטן תלמיד וועלכער איז ליידער נחמץ געווארן, און ער האט נישט וואו זיך אהינצוטון פון גרויס ווייטאג - וויאזוי קען דאס זיין און זיין תלמיד איז געבער ליידער אזוי אנגעקומען אינדערצייט וואס ווען ער האט געלערנט אין ישיבה האט ער אזוי געבליט, און מען האט גארנישט געפילט ביי אים אז עפעס נישט גוט טוט זיך אין זיין הארץ! - נאר ווי שוין ערקלערט, איז נישט מעגליך געווען צו האבן מיט אים קיין שום פארבינדונג. מיט דער צייט איז באוואוסט געווארן, אז יענע גרופע

"או יאמר, 'מצות תאכל במקום קדש'. הריאֵל לרמוז בזה, גדל מעלות אֵבֶלֶת מִצְהָ, שהוא דומה קצת לאֵבֶלֶת קִדְשִׁים. כִּי הִנֵּה כָל הַמִּצְוֹת הֵם נַעֲשִׂים בְּגוֹפוֹ שֶׁל הָאָדָם מִבַּחוּץ. אֶךְ מִצְוַת אֵבֶלֶת מִצְהָ וְאֵבֶלֶת קִדְשִׁים, הֵם נִכְנָסִים בְּגוֹפוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּפָנִים, לְכֵן נִקְרָאוּ 'קִרְבָּנוֹת', שְׂמֻרָתָן אֶת הָאָדָם בְּרְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ בְּפָנִים, כְּמוֹ שְׂנָאֵמֵר (ויקרא א, יג) 'הַקָּרֵב וְהַכֹּרֵעִים יִרְחֵץ בְּמִיִּם'. וְזֶה הֵם תּוֹעֵלֶת גְּדוֹל לְקִדְשׁ אֶת הָאָדָם בְּפָנִים, כְּמוֹ שְׂנָאֵמֵר (תהלים קג, א) 'וְכָל קִרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשִׁי'. כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֻמְיָנוּ וְזָרוֹנָם לְבִרְכָה (שבת מא). 'הִסִּיקוּ בְּפָנִים', כִּי נִכְנָס בְּכָל הָאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּם, לְקִדְשׁ וּלְטַהַר אוֹתָם".
"וְגַם עֲנִין אֵבֶלֶת מִצְהָ הוּא נִקְרָא בְּזֵרַת הַקִּדְשׁ (ח"ב פהא): מִיֵּאֵל דְּאֶסְוֹתָא, כִּי הוּא רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ בְּפָנִים. וְהוּא גַם כֵּן תּוֹעֵלֶת לְאָדָם, עַל יְדֵי שְׂמִינֵי אֶת עֲצָמוֹ בְּהִכָּנֶה דְּרָבָה, בְּתַשׁבּוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שְׂוִיָּהּ הַגּוּף טָהוֹר וּמוֹכֵן לְהִכְנִיס הַקִּדְשָׁה בְּתוֹכוֹ עַל יְדֵי אֵבֶלֶת מִצְהָ".
"וְזֶה שְׂאָמֵר: 'מצות תאכל במקום קדש', בְּהִכָּנֶה הָרְאוּיָה. - אִזּוּ ב'חֶצֶר אֵהָל מוֹעֵד יֵאָכְלוּהוּ', כְּמוֹ אֵבֶלֶת קִדְשִׁים ב'חֶצֶר אֵהָל מוֹעֵד', עַד כֵּאֵן לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ.

מסירות נפש ביים אכטונג ועבן פון חמץ!
הגה"ק רבי אברהם טשעכנאווער זצוק"ל, איז געווען פון די גדולי הצדיקים אין זיין דור, זיין טאטע הרה"ק רבי רפאל האט געוואוינט אין א קליינעם שטעטל, נישט ווייט פון די שטאט "פלאצק" הגדולה לאלקים, און וויבאלד ער איז געווען פון די אויסדערעוועלטע תלמידים פון הגאון הקדוש רבי לייבוש חריף מפלאצק זצוק"ל [באוואוסט אלץ 'דער פלאצקער גאון'], צוזאמען מיט זיין חבר הגה"ק בעל חירושי הרי"ם זצוק"ל, און נאך תלמידים עליונים וועלכע זענען שפעטער באוואוסט געווארן אלץ די גדולי ומנהיגי הדור, פלעגט ער אסאך מאל אריינפארן אין שטאט, צו מקבל זיין תורה פון זיין רבי דער גרויסער גאון.

אין די זעלבע שטעטל, האט רבי רפאל אויפגעשטעלט א ריווער פארבריק צו פארברייטן יו"ט [בראנען], און יעדן יאר אום ערב פסח פלעגט ער פארקויפן דעם גאנצן ריווינג פארבריק פאר א גוי, לויטן סדר פון 'מכירת חמץ' כהלכה. איין יאר איז אנגעקומען דארט אין שטעטל א גלח, וועלכער איז געווען אן אויסגערופענער שונא ישראל. דער גלח פלעגט שטענדיג זוכן וועגן וויאזוי צו ווייטן און שווער מאכן פאר די אידישע איינוואוינער פונעם שטעטל. ביי זיינע רעדעס, פלעגט ער רעדן מיט גרויס פיינטשאפט קעגן די אידן, און ער האט אפילו פראבירט איבעררעדן די גוים וועלכע האבן געגלייבט אין אים, אז עס איז אסור פאר גוים צו טרינקען בארנען פון אידן... די גוים האבן אבער פארשטאנען אז ער רעדט בלויז פון שנאה, ווייל אויב איז עס ריכטיג, וויאזוי האט מען געקענט טרינקען בראנען ביי היינט? און קיין שום גלח ביז אים האט גארנישט גערעדט איבער דער אסור... און וויבאלד די גוים האבן פון רבי רפאל איז אמת'דיג געווען זייער אויסגעצייכנט, און אזעלכע בראנען פון אמת'דיג געשט געקענט טרעפן ביי קיין אנדערן, האבן די גוים נישט מותר געווען דערויף, נאר זיי האבן ווייטער געקויפט בראנען אינעם אידישן פארבריק, צום באדייער פונעם גלח דער שונא ישראל.

ווען עס איז אבער געקומען ערב פסח, איז געלונגען

פון יונגע גלחים, זענען אנגעקומען פאר עטליכע טעג צו א קליינעם שטעטל נישט ווייט פון די שטאט פראג. האט דער נודע ביהודה באשלאסן אז דאס איז די שעת הכושר צו קענען שמועסן מיט זיין טייערע תלמיד. און ווירקליך איז אים טאקע געלונגען אים צו באגעגענען, ווען זיי זענען געגאנגען שפאצירן אין יענעם שטעטל.

דער תלמיד איז זייער פארוואונדערט געווארן צו באגעגענען זיין גרויסן רבי'ן בכבודו ובעצמו, וועלכער האט זיך ארויסגעלאזט כדי אים צו באזוכן, און נאכדעם וואס דער רבי האט אים געפרעגט וויאזוי ער פילט זיך, האט ער אים שטארק געבעטן און געפאדערט אז ער זאל אים געבן צו פארשטיין וויאזוי אזא שרעקליכער זאך איז געשען צו אים, און וויאזוי האט ער זיך געלאזט פאלן פון אן איגרא קמא, פון אזא הויכער פלאץ, וואס ער איז געווען פון די בעסטע עלויים אין ישיבה, ביז צו אזא פּרָאָט עמיקתא, אזא טיפע גרוב פון נוקבא דתהום רב?!

האט דער תלמיד געזאגט: איך וועל דערציילן דעם אמת פארן רבי'ן, און איך וועל גארנישט צוריקהאלטן! - דאס אנהייב פון מיין נפילה איז דווקא געווען אין די גרויסע און הייליגע טעג פאר כלל ישראל, פונעם הייליגן יום טוב פסח! [אזוי ווי עס איז באוואוסט פון די ספרים הקדושים, אז דווקא אין די הייביע און געווייבעטע טעג דארף מען האבן א פארגרעסערטע שמירה, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (קהלת ז, יד) "זֶה לְעִמְתָּ זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים", און ווי די הייליגע חז"ל האבן דאס מרמז געווען אין די גמרא אין פסחים (קיב): אז מען זאל זייער אכטונג געבן פון א שווארצן אקס אין די טעג פון ניסן, וויבאלד דער שטן טאנצט ביי אים צווישן זיינע הערנער, זע דארט, וואס דאס איז א רמז צום כח פונעם ס"מ וועלכער שטארקט זיך אנטקעגן די קדושה, הרמנא ליצלן.]

און אזוי האט דער בחור דערציילט: ווען איך פלעג עסן 'טעג' - ווי דער שטייגער איז געווען אין יענע צייטן, איז מיר אויסגעקומען צו עסן אין די טעג פון פסח ביי איינער פון די בעלי בתים פון שטאט. ווען מען האט צוגעגרייט א ספעציעלן קארטאפל קוגל לכבוד פסח, האט מען געפינען אין דעם א קערנדל ווייץ. האט מען מיר געשיקט מיטן טאפ אין האנט צום הויז פונעם רב, צו פרעגן אויב דער 'קוגל' איז כשר, און צי מען קען עס עסן אום פסח.

ווען איך בין אנגעקומען צום רב מיטן קוגל, האט דער רב עס באטראכט זייער גרונטליך, און נאכדעם האט ער ארויסגעגעבן זיין פסק און געזאגט: דאס איז א שווערע און פארוויקלטע שאלה, און עס ווענדט זיך אין פארשידענע מחלוקת'ן אין וועלכע די פוסקים האבן זיך שטארק געמוטשעט. איז בשעת הדחק איז מעגליך אז מען וואלט געקענט מקיל זיין בדיעבד, און נישט אסר'ן דעם גאנצן געקעכטן צוליב איין קערנדל אבער איז בעסער לכתחלה אז מען זאל מחמיר זיין אין דעם, און אויסרוימען דעם גאנצן קוגל.

יעצט, נאכן באקומען דעם ענטפער פונעם רב, בין איך געווען זייער הונגעריג, וויבאלד אין די טעג פון פסח איז נישט געווען קיין סאך וואס צו עסן. אויך האב איך גוט געוואוסט אז איך וועל נישט באקומען קיין געהעריגע פארציע ביי זיי אינדערהיים... כידוע אז די בחורים וואס האבן געגעסן 'טעג', האבן באקומען ווייניג צו עסן. דעריבער, זייענדיג אויפן וועג, נאך איידער איך בין צוריקגעקומען צו זייער הויז, האב איך זיך ערגעץ באהאלטן, און אויפגעגעסן דעם גאנצן געקעכטס... און ווען איך בין צוריקגעקומען צו זייער הויז, האב איך געזאגט אז דער רב האט געהייסן אויסרוימען דעם גאנצן קוגל...

דערנאך, האט מיר אבער מיין הארץ אנגעהויבן קלאפן, און איך בין זייער אמרואיג דערפאר וואס איך האב געגעסן דעם קוגל וואס דער רב האט גע'פסק'נט אז מען זאל מחמיר זיין אין דעם, און איך בין נישט בייגעשטעלט דער ניסיון פון די תאוה. וואס מען איך האב זיך פארטיפט אין די הארטקייט פון די עבירה, בין איך אלץ מער אריינגעגאנגען אין עצבות און מרה שחורה, און איך האב נישט געקענט צוריקקומען

צו מיין מדריגה אין קדושה. אזוי בין איך מער און מער אריינגעפאלן צוקלאפטקייט, ביז איך האב זיך אינגאנצן מייאש געווען פון אידשקייט, און איך באשלאסן צו אנטלויפן פון דאס אלעס, און זיך שמד'ן! - ירחם השם.

ווען דער נודע ביהודה האט דאס געהערט, האט ער אים אנגעהויבן שטארק מחוק צו זיין מיט ווערטער פון רציני און קירוב. ער האט אים אויפגעוויזן פון א קלארער ירושלמי (פאה פ"א ה"א) וואו עס שטייט ווי פאלגנד: "אין כל דבר עומד בפני בעלי תשובה", און אפילו פאר גאר הארבע עבירות העלפת די תשובה, און כל שכן ביי א זאך וואס מן הדין קען מען מכשיר זיין בדיעבד. און דער נודע ביהודה איז נישט אוועקגעגאנגען פון דארט, ביז דאס הארץ פונעם בחור איז געשטארקט געווארן פון זיין שווערע נפילה, און ער האט זיך צוריקגעקערט בתשובה שלמה צו די הייליגע תורה און צו עבודת השם.

פון אט די מעשה לערנען מיר ארויס, אויף ווי ווייט עס דערגרייכט דער כח פון 'עצבות' און מרה שחורה, ה' ישמרנו ויציילנו, און ווי ווייט מיר דארפן זיך דערווייטערן דערפון. אויך אויב א מענטש איז חיללה וחס דורכגעפאלן אין אן עבירה, זאל ער חיללה נישט אריינפאלן צוליב דעם אין עצבות און אין יאוש, ווייל דערויף איז דאך געגעבן געווארן די מצוה פון תשובה! - און אזוי האט דאך דער הייליגער בית אהרן פון קארלין זי"ע געזאגט, אז צומאל דארף דער יצר נישט האבן די עבירה זעלבסט מיט וועלכע ער האט מכשיל געווען דעם מענטש, נאר דער עיקר דער ער האבן די עצבות אין וועלכע דער מענטש וועט ח"ו אריינפאלן נאכן טון די עבירה, וואס דורכדעם וועט ער שנעל אריינפאלן אינעם נעץ פונעם שרעקליכן יאוש, און דורכדעם קען ער פאלן ביז צום שאול תחתית רח"ל!

אויך לערנען מיר ארויס פון דעם טיב המעשה, ווי שטארק מען דארף אכטונג געבן ביי יעדן סענווארג וואס מען נעמט אריין אין מויל, און איבערהויפט אין די הייליגע טעג פון פסח, ווען איין פירן זיך מיט מערערע חומרות, כידוע, און אזוי האט אונז דער הייליגער אריז"ל מגלה געווען, אז דער עיקר טעם פארוואס יוחנן כהן גדול איז געווארן א צדוקי בסוף ימיו, איז געווען ווייל ער האט געגעסן אן אכילה שאינה הוגנת, וְיָדִי לַחֲפִימָא.

דער רב וועלכער האט בארואיגט זיין רעבעצן וועלכע איז נישט געווען געזונט, אז שטויב איז נישט קיין חמץ! עס האט מיר דערציילט אבי מורי הגה"צ זצ"ל, אז ער האט אמאל געזען מרן הגאב"ד רבי זעליג ראובן בענגיס זצוק"ל, בעל "פלגות ראובן", אין זיינע עלטערע יארן, ווען ער האט רעבעצן איז געווען א סך קראנק. אין די טעג פאר פסח האט זיך זיך באקלאגט און אפגערעדט פאר אים אז זי האט נישט די כוחות צו טון אלע רייניגונגס ארבעט וואס מען טוט פאר פסח...

האט איר דער רב רעקלערט און געזאגט צו איר: דעם ספאנדזשע גדולה האב איך נישט געפינען אין שולחן ערוך און אין די פוסקים... אויך ווערט דארט נישט געשריבן אז מען זאל נישט איבערלאזן אפילו א ברעקל שטויב אינעם גאנצן הויז... און אויך נישט אז די שויבן פון די פענסטער דארפן שפילגען פון ביידע זייטן... נאר אז מען קערט אויס דער הויז פאר בדיקת חמץ (זע שולחן ערוך הלכות פסח סימן תל"ג סיפ"א ו"א און אין די נושאי כלים). נאר מען זאל רייניגן און אוועקנעמען די חמץ אליין, פון אלע פלעצער וואו מען ברענגט אריין חמץ.

און דערביי האט ער איר געוויזן אסאך פלעצער אין הויז, וואו מען האט קיינמאל נישט אריינגעברענגט חמץ. און דעריבער דארף מען דארף נישט רייניגן! און דורכדעם האט ער איר בארואיגט, אז מען ברענגט אריין דעם יום טוב פסח בכשרות כהלכתא.

און אוודאי אז אשריהם ישראל מיט אלעס וואס מען טוט פאר פסח, מיט אלע ענינים און הידורים, און מען זאל

חלילה נישט גרינגהאלטן די ארבעט וואס מען טוט פאר פסח, ווייל דאס איז זייער טייער און הויכגעשעצט אזוי ווי עס איז באוואוסט פון די ספרים הקדושים. נאר פון דא לערנען מירארויס אז מען זאל וויסן און געדענקען וויאזוי אפצושיידן צווישן עיקר הדין און הידור, און הנח להם לישראל.

די חכמה פונעם צדיק מיטן אריינגעבן א גוטן געפיל ביי די געסט אום פסח

איך האב געהערט פון מוהר"ר דוב טורק שליט"א, אז אין די בחור'ישע יארן פון הגאון רבי מרדכי משולם הלוי זצ"ל, האט ער אמאל געקלאפט אין איינע פון די ערב פסח טעג ביים הויז פון מרן הגאב"ד רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצוק"ל, צוזאמען מיט דריי פון זיינע חברים וואס האבן געלערנט אינאיינעם, און ער האט געפרעגט דעם גרויסן רב צי זיי וועלן קענען איינשטיין ביי אים אינדערהיים אין די טעג פונעם יום טוב פסח וואס קומט צו גיין.

איז דער רב געגאנגען צו די רעבעצן, און ער האט איר געזאגט מיט גרויס שמחה: מיר האבן דא פיר געסט תלמידי חכמים וואס זיך דאן קומען פארן יום טוב פסח! די רעבעצן האט זיך זייער געפריידט צו די געסט, און האט געזאגט: אוודאי איז דאס מעגליך, און איך וועל מיר פרייען צו האבן געסט לכבוד יום טוב!

איז דער רב ארויסגעגאנגען צו זיי און געזאגט: מיר פרייען זיך זייער שטארק צו אייך, און אוודאי וועט איר קענען זיין דא צוגאסט פאר יום טוב. איר דארפט אבער וויסן אז די דראגות פונעם יום טוב פסח זענען זייער גרויס, און דעריבער וועט איר דארפן באצאלן פאר אלעס וואס איר עסט דא!

די חבורה האט זיך זייער געפריידט אז דער גרויסער רב האט צוגעשטימט צו זייער פארלאנג, און האבן צוגעזאגט צו באצאלן פאר אלעס וואס זיי וועלן עסן.

די טעג פונעם יום טוב איז אריבערגעגאנגען אויף זיי מיט פרייד און מיט גרויס אנגענעמקייט. אינעם שאטן פון אט דעם גרויסן צדיק, דער חפ"מא דיהודאי, האבן זיי זיך געפילט מעין עולם הקבא. מקום שצדיקים יושבים וְעִטְרוֹתֵיהֶם כְּרָאשֵׁיהֶם וכו'.

נאך יום טוב זענען זיי צוגעגאנגען צום גרויסן רב, באצאלנדיג פאר אלעס וואס זיי האבן געגעסן, און האבן זיך הארציג באדאנקט. דער רב האט זיי אויך צוריקגעווינטשן, און מיט א פרייליך הארץ האבן זיי זיך געזעגנט פון אים. אזוי גייענדיג האט ר' מרדכי משולם געפילט, ווי עפעס קומט איז אריינגעגאנגען אין זיין שוך, און עס טוט אים וויי. ווען ער האט אויסגעטון די שוך, איז ער פארוואונדערט געווארן צו שרעפן דארט דעם גאנצן סומע געלט וואס זיי האבן נארוואס געגעבן פאר רבי יוסף חיים!

דעמאלט האט ער אויפגעכאפט אויף ווי ווייט עס גייט די געוואלדיגע גוטס וואס איז צוזאמגעפלאכטן מיטן פקחות פונעם גרויסן רב פון ירושלים עיה"ק, וואס האט געוואלט אז זיינע געסט זאלן זיך גוט פילן אין זיין הויז דורכן יום טוב פסח, און זאלן עסן וויפיל זייער הארץ גלוסט, און דעריבער האט ער פארלאנגט פון זיי צו באצאלן, כדי זיי זאלן שפירן אז זיי עסן זייער אייגנס... ווייל ווער עס עסט עפעס וואס איז נישט זיינס, שעמט זיך צו קוקן יענעם אין פנים, אזוי ווי עס שטייט אין ירושלמי (ערלה פ"א ה"ג) דָּקָא מֵאֵן דָּאָבֵל דְּלָאוּ לִיְלִיָּהּ בְּהִיתָ לְאֶסְתְּכוּלֵי בְּאִפְיָהּ, און נאכדעם האט ער זיי צוריקגעגעבן די גאנצע געלט!

דערמיט ווערט געשיקט הארציגע וואונטשן פאר א כשר'ן און פרייליכן פסח, צו מורינא ורבינו שליט"א, אינאיינעם מיט זיינע קינדער וב"ב, די בני הקהילה און זייערע פאמיליעס, מיט אלע געטרייע ליינער, צוזאמען מיט גאנץ כלל ישראל, - און אינגיבן זאלן מיר זוכה זיין לְאָבֵל מֵן הַזְּבָחִים וּמֵן הַפְּסָחִים אינעם הייליגן בית המקדש, מיט די גאולה שלימה, אמן.

די ספעציעלע טעלעפאן ליניע צו באשטעלן די ספרים פון 'מכון טיב' פון הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 קלינגט אריין באשטעלט דעליווערי פריי פון אפצאל - ביז צו אייער שטוב